

Маврикій Ляврентен.

Кохання Понтія Пілата.

Щораз частіше в сучасній літературі на заході постаті святих займають місце давних героїв повістей, як це бачимо у творах Єргензена, Бертранда, Лявдана, Честертона, Папінього й ін. (На українську мову переложена того роду повість Дежеліча „Софію вибрав“). Подібною є теж повість Маврикія Ляврентена: „Кохання Понтія Пілата“ (M. Laurentin: Le roman de Ponce Pilate), Париж, 1926. Тут щоправда героєм є Понтій, що розповідає сам про себе, однак в дійсності зясовані там по мистецьки два зовсім чужі для себе світи, два світогляди, поганський та християнський, а на перший плян в повісті висувається постать Ісуса Христа та суд над ним, що зображений, як сам автор зазначає в передмові, згідно зі словами Св. Письма. Нижче подаємо кілька виїмків з тієї повісти *).

П. Іс.

Завзяття.

Браму отворив нам трибун нашого гарнізону і ми увійшли в тісні круті вулички Єрусалиму. Відразу я спостеріг зловіщі знаки. Мій кінь тричі спіткнувся об засхлу грязь каналу, якийсь пес завив з лівого боку. Здавалось, що в тім місті, темнім і відразливім чигає на нас зараза й смерть. Але що там! Початок вдався. Я уставив в самім серці Єрусалиму наші прапори та орли й образи Тиберія. Мій квестор Лентуль берегтиме їх.

Все ж таки щоби не дійшло до легко зрозумілих скарг, рішив я, заки озвуться ранні співи жінок, що крутять жорна, залишити Єрусалим і рушити в поворотну дорогу до Цезареї. Була це важка проба сил і відваги, але все ж такого вибуху скажености не сподівався я на правду.

Обурення жидів досягло мене у власній палаті, бо вже сейчас зраня всі єрусалимські фанатики зібралися і почали мене переслідувати. Не відстрашила їх довга й важка дорога. Коли врешті дійшли до вежі Стратона, кинулися на землю, при чім жахливо зойкали. Приказав я їм підвестись і підійти ближче, але ніхто з місця не рушився, немов би їм нагло не стало сил. Врешті кількох зблизилося, посипавши наперед голови попелом, з повними сліз очима і з заложеними на плечах руками. Були подібні до засуджених.

Почали бити мені поклони і благати, щоби я усунув прапори з Єрусалиму. Однак я відказав рішуче, боячись гніву Тиберія.

Плач і ридання не мали кінця. Час лічить звичайно у інших народів всякий біль, але у жидів навики, громадять в їх серцю ненависть і злість. Шість днів кидали в мій бік камінням. Ніхто не може уявити собі того розярення, до якого доходить жидівська товпа.

Жінки і мужчини, прибрані в шати левітів або полотняні одяги, похияляли до землі безупинним ритмічним рухом худощаві

*) Є польський переклад тієї повісти, виданий книгарнею св. Войтіха, Познань (Plac Wolności, 1.).

постаті. Дрижучі їх долоні підводились до неба або до моєї палати, але крізь покірливість і упадок їх привілеїв пробивалась в їх очах та рухах пам'ять і надія величного призначення. Навіть в моїй присутності жидівський нарід уважав себе за нарід побідний.

Серед зростаючого ридання можна було почути острі крики і розпучливі плачі. Часами знов гамір голосів малів, замість того відзивався один могутній голос і кликав:

— Нарушено святі наші права, що наказують таких страшних святотацтв. Давні прокуратори входили до нашої столиці з прапорами, але без намальованих постатей. Сам цезар домагається, щоби нашу релігію шанували, а Пілат є першим чоловіком, що поважився на так ганебний крок!

Мій противник був вченим в письмі молодим фарисеєм з Циліції, зухвалим на свій титул римського громадянина. Малого зросту і слабкий, але слово його було наказом, а зір вогнем. Простувався і здобував, хвилювався і потягав за собою, його почування зростало, і слабкий той чоловік став велитнем.

Пристрасні і повні ненависти його слова плили немов з уст пророка, отже щоб ліпше чути мову надхненого, ціла товпа притишила скарги і шльохання.

— Ти сказав, Єгово, що для нас сотворений той світ, бо долею людства кермує наше призначення, а інші народи нічим є, як та павутина!

Тут почав виголошувати проти мене проклони свого Бога: — Понижу тих, що мене ненавидять і в порох зітру, як буревій стирає піски. Усуну їх, як уличне болото.

Свої докази почав переплітати льогічними твердженнями, але не на довго. Сейчас вибухнув проклонами як вулькан фанатизму, що викидає з себе вогонь незглибимого завзяття, яке мов лява смертоносна випливала з його вогненного серця.

А коли замовк, шал визовів і спазматичних криків обхопив товпу.

Супроти тих погроз, тих затиснених п'ястуків і строгих облич мусів я зберегти владу.

Сьомого дня наказав я легіоністам тишком узброїтися й умістив трибунал в подвір'ю, окруженім високими мурами моєї цитаделі. Скликав я жидів, будьто хочу з ними відбути нараду; коли ж вони увійшли, дав наказ своїм воякам оточити їх, а сурмач проголосив присуд смерти кожному, хто спокійно не верне до дому.

Тоді озвався звучний голос цилійця:

— Заповіді Мойсея дорожчі нам над життя!

І за його прикладом жиди кинулись покотом на землю, наставляючи під мечі обнажені шиї.

Глядів я на ту товпу, готову на смерть і опановану запалом. Могутня сила волі проявлялася в їх дрижанню і спазматичних криках. Переконався я безсумнівно, що ці безумні ставлять справді вище віру над денне світло.

Завагався я.

Знав я, що існують на світі люди предивні і незрозумілі... Але ще дивнішим видався мені жидівський нарід, що завзято тримається марних книжкових приписів і упертий аж до смерти.

Думав я, що вони, побачивши мечі, стануть несмілими. Був я змучений, а той насильний опір заскочив мене немило. Хус благав, щоб я проявив великодушність, і не знаю, чи з обережності, чи з милосердя, досить, що постановив я відіслати до Цезареї цісарські прапори.

Спомин Клявдії робив мене лагідним, бо бажання подобатись їй керувало тоді всіми моїми чинами, так що забув я про власну користь.

Уступив я. Память того уступства живо врзалась в умі сангедрину й жидівського народу, бо тут тільки сила побіджає, навіть коштом крові. Був я невдоволений з себе. Постановив від того часу засуджувати на смерть всіх непослушних і не зносити ніяких спротивів. Але надаремно намагався я пімститись, даремно переконував нераз, що не кермують мною ні страх, ні милосердя.

В тій першій сутичці віднаходив я первні всіх наступних спорів і боротьби, що вичерпували безупинно мої сили впродовж десяти літ, проведених в тій провінції. Пізнав я своїх противників. Безупинним повторюванням своїх прохань і погроз, яких я єдиний раз послухав, вимусили на мені нещасного дня присуд смерти на Ісуса з Галилеї.

Торговище в святині.

З вершка нашої вежі подивлялися ми раз, в часі третього з ряду свята Опрісноків, видовище, що незвичайно розвеселило ціле військо.

Перестрах огорнув перекупнів, пташників, золотників, що панозились в святочні дні в округлих ганках та на ступнях святого місця і розкладали свої прилавки, товари й худобу навіть в глибині будівлі, навіть в самій святині. Всі вони числили на побожність прочан, з чого тягли дохід і самі священики, перемінюючи святиню у велике торговище. Товпа схвилювалась незрозумілим страхом. Воли, ялівки і вівці товпились в нестримнім гоні, а стада сполошених голубів піднесли високо до ясного неба. Купці виносили спішно сіль, оливу і кадила. Золотники згортали в фалди одіння святі сиклі і звичайну дрібну монету, а всі втікали зі святині в найбільшій перестрахи. Крики й погрози глушили навіть ричання худоби і бляння овець. Що ж то за грізні військові відділи викидали з дому Єгови ту згіршаючу товпу? Чи не сам Єгова зсилав на них небесні полки. Але коли останні гурти збігли зі сходів, закриваючи себе своїми вітром видутими плащами, зобачили ми одного лише чоловіка, що тримав в руці бич з повязаних шнурків.

Якось ніхто не ставив йому чола, ні вигнані перекупні, ні здивовані прочани, ні священики й їх військо. Незадоволені від-

грозувались між собою, але ніхто не смів голосно кинути йому образу в обличчя, бо влада його була олімпійська, а величність небесна. Біла з нього ревність і досконалість, і все уступало перед могутністю його гніву. Хвилину затримався перед дверима Ніканора, що були з обох сторін в золотім обрамованню і стояв так під промінням яріючого східного сонця, що відбивалося осліплюючим блиском об білі плити долівки. Втілив в собі весь чар світла. Його молодість і краса ясніли в повнім блиску, а божеська величність промінням плила від нього. Могло би здаватися, що святиня Бога була йому домом і мешканням.

В таких обставинах пораз перший очі мої виділи Ісуса. Хоч в глибині душі признавав я енергичний його виступ, то проте не мав я тієї приязни, якою його обдаровувала Клявдія, що все гонила за чудами.

Осторога.

Коли я так очікував присуду товпи, моя дружина прислала мені Дінаг з вісткою :

— Нехай не стане нічого між тобою і тим справедливим, бо мала я сон дуже зловіщий.

Дінаг з дрижанням, пройнята, почала повторяти мені слова своєї пані :

— Послухай, пане, — шептала — послухай, що говорить Клявдія Прокля :

„Явився мені той сам Ісус і відхилив передо мною завісу, що закривала безодню майбутности. Ясність освітила новий для мене світ. Ти сидів передо мною на троні з слоневої кости, а наша твердиня і ціле преторіум лежали в руїнах. З Єрусалиму залишились тільки руїни. Ти сам подібний був більше до трупа, хоч жив. Пізнала я те по очах твоїх, розширених страхом.

Твій дрижучий зір слідив на горизонті рухомі гори, утворені з міряд жидів, греків, римлян, з чужинців незнаного походження, яких підведені долоні й уста, повні проклонів, вказували тебе як виновника, що сидів нерухомо.

Їх голоси зливалися в могутній оклик: „Passus est sub Pontio Pilato!“

Здавалось мені, наче би Дінаг чула і бачила те, про що говорила. Чорне блистяче волосся, нашійник з рябого шкла і довгі червоні кульчики скріпляли ще більше неприродну краску її обличчя і гарячковий блиск очей. Мала постать і пристрасний голос Сибіллі, а гамір розхвильованої товпи вторував зловіщим її словом. Почала кричати :

„Безупинно чужинецькі легії і нові народи пнялися на найдальші щаблі будучности. Взивала я тебе, щоб ти втікав, але ти залишався все без руху... а товпа збігалась щораз то численніша і грізніша. Всі двигали хрести з любовю, немов би ті ганебні шибениці були ознаками чести і спасення. Даремно витя-

гала я до тебе руки. Штивні твої члени втратили владу, унерухомлені ганьбою й образами. Куди ж впрочім ти втікав би? Всюди довкруги проклони, все відновлювані, нескінчені, вічні. На обличчю твоїм пробивалась невимовна тривога. По твоїм порпуровім плащі спливала повільно, великими краплями кров... І завжди, почерез нескінченість земського істніння повторялися, відновлялися ті слова: „Passus est sub Pontio Pilato!“

Не є я забобонний ані боязливий, але не міг нехтувати того страшного сну. Запевнив я Дінаг, що побіджу і наказав їй повідомити паню, що пошаную осторогу богів і свої зарядження застосую до її бажань. Впоїла в мене солодку певність, що мене любила, а бажання подобатись тій, яку обожав, також захопило мене звільнити Ісуса.

Радуючись вже наперед своєю побідою і користю, яку буду мав, гордий з передуманого поступовання, встав я, щоби вдруге запитати товпу:

— Котрого з тих двох хочете, щоби я увільнив?

На те почали кричати:

— Варраву!

Що за програна, яке розчарування. Прибитий і оглушений бачив я цілий свій плян в руїнах. Сьогодні ще не можу вяснити собі того наглого звороту в почуваннях товпи.

Море Мертве, що змінє свою краску з кожною годиною, рожеве або золоте, сино-зелене або темне, менше є змінне від пристрасти товпи. Коротка хвиля проволоки вистарчила обвинувателю, щоби втиснутися в товпу, зєднати її обітницями, наклепами викликати обурення й ненависть до Ісуса. Їх сателіти розбіглись між публику, розбудили злість і накинули волю священників.

Мої власні зарядження оберталися проти мене. Спостеріг я те запізно і наказу не можна було відкликати.

Бачив я колись в Пуззуолі, як ладували на корабель слонів: щоби закрити перед їх очима довготу кораблів, провідники змушували звірят, щоби поступали відвернені задом до моря. Так само ступає чоловік до своєї майбутности й її підступів і нагло бачить себе окруженим гривистими хвилями, якщо спочатку не спостеріг, коли грізно підносилися проти нього...

Перед Божим обличчям.

Повернув я щераз до преторіюм.

Назовні, на широкім подвірю, стиск все збільшався, і знову голоси священників панували над рухливою публикою. Вереск і прокляття все зростали.

Не слухав я вже тих доказів ненависти, забув про крики йострі суперечки. Шукав я в собі вяснення. Був змучений довгою внутрішньою боротьбою і почав роздумувати.

Згадав я штучну науку великого грецького філософа. „Скуті нашими змислами, залишаємося в яскині тіла—писав грек.

Видимо тільки слабі проміння закритої перед нами світлості. Стоїмо перед непроглядною заслоною, крізь яку проходять лише тіні правдивих предметів. Знаємо тут, на землі, лише злудні види“.

Плятонець Лікрат, мій учитель, додав: „Направду треба бути дивним аж до засліплення, щоби вірити, що маємо душу і розум, а одночасно думати, що всесвіт їх не має“. Навчив мене, що всі підрядні земські божества є відбитками і постатями, уподібненими до одного незнаного Бога.

Може направду існує правдивий Бог?

Клявдія бачить Бога в табернакулум святині, а Ісус має себе за Його Сина.

Назва, яку собі присвоїв, збудила в моїм серці неспокій питань, що їх уважав я за неможливі до розв'язки. Чим є Правда? Тепер не міг я вже сміятися.

Чи ж би той Христос прийшов на світ, щоби нам, вязням тієї землі, відслонити цілу порожнечу зводних тіней, що їх беремо за дійсність, щоби нам відслонити таємниці, Думки найвищої, джерела всякої краси, доброти і цілої правди? Чи ж би той мрійник перевищив наших філософів?

Чи ж направду мав би бути світлом?

Не можу сьогодні вияснити собі стану моєї душі, але пам'ять про те залишається в мені так живою, що виджу часом виразно Ісуса, що стоїть передо мною і тоді огортає мене якась дивне почування, якась слабкість, противна моїй природі і покоює мене. Спробую висловити те письмом.

Ото сиджу в глибокій задумі під бальдахимом як суддя, яким я був тоді.

Одітий в порпуровий плащ, розвернений в сидінню, бороду спер я на долоні і підвів стомлену голову, переповнену тривожними передчуттями і сумнівами.

Крадьки споглянув я на Ісуса, очі наші зустрілися. Стояв на каміннім підвищенню, посеред салі, де звичайно ставали підсудні, щоби їх ліпше було видно й чути. Сонце, що піднеслось вже високо, кидало на нього жмут світла. Занятий труднощами розправи не вспів я ще приглянутись пророкові.

Яким же видався мені бідним супроти позолоченої оправи з кедрового дерева, посеред містерно різьблених луків, жовтих мармурів, зелених порфірів і диванів з якими красками! Яким же видався нещасним, стоячи посеред атріум на блискучій долівці серед фонтан, окружених золотою мозаїкою. Дивився я на ту висміяну жертву, окружену величезною виставністю, на того суворого реформатора, що стояв серед мальовил, просяканих подихом Ероса. Всюди гірлянди, арабески, крилаті амори, орфійські й бакхічні сцени, чудові й пристрасні. Противенство було зворушаюче.

Червоні краплі спливали як великі сльози з-під терневої корони і текли довгими струмками по обличчю і волоссю. Чорна плахта, закинена на плечі, відкривала одно рамя, жахливо по-

калічене і скривавлене. Руки з тонкими, видовженими пальцями були скуті ланцюгом, а кров стікала з них крапля по краплі.

Одначе дивлячись на обличчя стомленого, але побідного Ісуса, забувалося про ганьбу, якою вкрита була та нещасна людська постать. Ніщо не було в силі затерти виразу, що малювався на його обличчю, виразу маєстату. Ісус будив пошану. Так як колись наказував товпі і бурі, і смерті навіть, що її мабуть і вчора ще нагинав до своєї волі, так тепер заволодів мною і проникнув до глибин.

Мусів я тоді напевно підпасти злуді, або може той чудотворець кинув на мене чари, а може мій ум був дещо наставлений безупинними оповіданнями Дінаг, Йосифа з Ариматея, а передовсім Клявдії, оповіданнями, якими кормили мене від трьох літ.

Стільки разів той пророк протиставив свою божеську всемогучість брутальним силам в найтяжчих хвилях, коли природа і світ цілий, як здавалося, розчавлювали чоловіка, стільки разів побіджав. Чи ж не стане нагло грізним для мене?

Мушу признати, що Клявдія говорила правду, бо його зорові опертись не було можна. Той погляд двох темно блакитних очей, що, як говорила, зглиблюють душу і читають гріхи, той зір промінистий, що проникає тайни часу і пророцтв, що проймає страхом ворогів і повальною когорти, той зір, повний любови, що притягає до себе побідною силою всі людські серця, що перевищає людські горизонти й обявляє вічність... той зір спочив на мені.

Не міг я знести німих пестощів, що плили з його божеських очей. Не було в них ні гніву, ні обжаловань, лишеяс нісьт і солодкість галилейсько неба.

Я хотів боронитися перед тією добротою, всевладю, любовю і ласкавістю. Випростувався я, але мимохіть висказав питання якби зі страху:

— Звідки ж ти є?

Одначе Ісус мовчав, не зводячи з мене очей. Я зачав кричати:

— Не говориш зо мною? Не знаєш, що маю власть розпяти тебе або пустити на волю?

Ісус тоді промовив:

— Не мав би ти жадної власти надо мною, якщо б тоб з гори не дано.

Ті слова утвердили в мені припущення, що бичований сильніший від мене. Чим є володар земський супроти короля з тамтого світу? І нагло я здивувався, бо він забувся так далеко, що відізався до мене словами, повними співчуття.

— Тому ж, хто мене тобі видав, більший гріх має.

І ото я, суддя, позволяв себе судити. Перед хвилиною, вказуючи Ісуса, сказав я — Отсе чоловік! — а тепер боявся я зобачити в тім чоловіці — Бога!

В моім умі боролася темнота зі світлом. На устах Ісуса заяснів добротливий усміх, а його слова набрали глибокого значіння, вічно живого, відірваного від часу та простору і проникли

мене до глибини. Відслонили передо мною незаний для зміслів світ, а мій розум освітило нагло світло, що плило з гори. Спостеріг я ясні докази правди. Була то величезна, непереможна понука, причина безупинної грижі моєї совісти, а одночасно було то почування безодні, що розділювала нас обох.

Будучи певним, що відкривається передо мною вища сила, правда очевидна, силкувався я, щоби її не бачити, замкнути на неї очі, але даремно. Світло проникало мене і сяло під повіками промінням. Одна лише думка виповнила тишу моєї душі як безодня, що втягає в себе цілий світ: — Бог!

Чи ж уявляю перед ним як ті галилейські рибачки, як ті єрусалимські жebraки, як ті покутуючі гетери, як та Рагаб! Завагався я. Пізнав, що то страх! Мав я сейчас... о страшні вагання — мав доконати вибору.

Може то правда, як мені завжди повторяла Клявдія, може то правда, що поповнив я гріх проти Духа, опираючись силі пророка! Не знаю... то речі незбагнуті.

Коли отворив очі, Ісус глядів вже в землю. Кров стікала йому з-під примкнених повік по збілілім обличчю і зсинілій шії. Зникла таємнича сила того страждаючого чоловіка. Визволений почав я глибоко віддихати і врешті встав.

Мушу признати, що все таки була хвиля, в котрій я підпав чарові погляду і слова того пророка. Вирвав я з себе стріли, що прошивали мою душу, але рани по них залишилися мені досі. Знаю тепер, знаю мимохіть, куди прямують змагання моїх одноманітних днів. Зобачив я щастя, яке могло вдоволити всі прагнення. Від тоді Гроші, Слава, Розпуста, Знання, Могутність, блискучі звізди, за якими гонять і до яких блудять безчисленні людські походи, сталися в моїх очах зводними метеорами. Глухе прочуття повчає мене про суєту моїх трудів. Направду, якщо існує правда вічна, то всі слова є злудні. Чи ж не проповідують того ті страшні пророцтва, що про них надто часто повторяла мені Клявдія, коли я виявив їй свої сумніви.

Хто замкнув свою душу на правдиве світло, що не блищить в очі, але освічує майже кожне сумління, той пізнає свій блуд і свою помилку в кожній своїй надії, в кожному бажанню і змаганню. А що ти зобачив і відштовхнув від себе любов, терпимеш муки сумнівів і розпуки.

Щоб уйти і вирватись з-під впливу Ісуса і його сили, встав я і вийшов оповістити жидам свою волю. Був я тоді певний, що слова мої будуть остаточні і невідкличні.

Любов, що спасає від смерти.

Не маю слів, ні відваги, щоби списати всі злидні і тривогу могого життя на вигнання. Деякі листи, обмінювані з жінкою, вияснять муки могого життя, що згасає.

Як же часто хотів я знищити ті листи... а все ж не міг... відчитую їх і розпука кидає мною. Забуваю про хиби і зморщки

Клявдії. На спомин про неї без уваги на все дрижить моє серце. Часом знову здається мені, що ненавиджу спогадів про неї, хоч не зміг я досі скинути з пальця того перстеня з всадженим кривавим яспісом і виритою в нім її постаттю.

Клявдія Прокля до Понтія, свого мужа.

Останній це лист, що його відбираєш від мене. Довідаєшся, як глибоко впасти може в безодню огиди той, що піддається своїм пристрастям. Хай цей страшний приклад розкриє тобі всю жахливість зла.

Агрипа вийшов перед хвилиною з могого дому, вигнаний вдруге. Той обманець думав, що приневолить мене погрозами до того, чого не зміг діпняти просьбами.

Появився тут в ролі спасителя і сказав:

— Тебе обвинувачують, що впроваджуєш до Риму нову релігію, яка підбурює людські уми. Цезар присудив тебе на кару смерти, Прокле! Ціла твоя надія в моїм коханню. Я приготував все до ратунку, моя галера стоїть біля берега, готова в дорогу. Утікаймо.

Потім схопив мене в обійми, щоб мене пірвати.

— Геть! — крикнула я, бо кликну на сторожу і цезар дізнається про твою зраду.

— Чи ж ти не розумієш, як велика небезпека? Я випередив ледви на кілька годин центуріона, що має наказ тебе удушити. Повір могому коханню, швидшому від смерти.

Затискав щораз сильніше рамена довкруги мене, тож почала я кричати. Тоді втік, кидаючи проклони.

А тепер ожидаю смерти. Слід мені прагнути її, щоби злучитися з Христом, але моя думка біжить до тебе, без уваги на важкі кайдани і твої заборони. Змогла б я тебе відвести від самогубства і стримати над берегом безодні. На жаль, запізно! Умру за хвилину.

Чи думаєш, що смерть втихомирить того, що не знайшов в собі спокою? Прагнеш, щоби душа вмерла враз з тілом і щоб ніяка його частина не збереглась від розкладу, одначе я знаю і говорю тобі, що душа, сотворена з безсмертних первнів, підноситься в нескінченість, коли лише звільниться з вязниці тіла. Що ж знайдеш на порозі нового світу? Ти приневолений зглибити таємниці людського призначення. Ісус відслонив їх перед тобою, але твій ум, на жаль, не хотів признати правди.

Заки надійде смерть, треба знати і вірити. Даремно чіпляєшся за скептиків. Чи ж Люкрецій вирве грішного з пекла, про котре не знав, що існує? Аджеж замість обіцяної в його творах щасливости відчуваєш лише одчай і біль. Небесне обявлення робить неможливим тепер спокій в помилці.

Подумай про своє преторіум, що в нім на хвилю зобачив ти світло надії. — Що є правда? — спитав ти Ісуса. Правда? Ти злякався її, а запитавши про неї, утік. Ти замкнув очі і вуха, бо боявся, що вона потягне тебе до себе... і твоє серце ствердло.

Направду, шукати, знайти і любити правду, це прагнути, пізнати й наслідувати Ісуса. Правда це Він. Коли все довкруги нас спричинює упадок, смерть, Він один дає нам змогу піднеслого істиння. Дає мету терпінню і дає тобі надію та певність спасення.

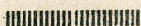
Благаю тебе, будь готов, коли день наспіє, коли Бог через Сина свого судитиме найгайніші навіть людські думки. Чи ж хочеш, щоб нас на завжди розлучили. Чи ж хочеш, щоб висіли над тобою завжди погрози, що їх предсказав наш солодкий Спаситель людям, вмираючим в неправості свого серця. Памятай, що навіть смерть не скрие тебе перед Його поглядом. Не знаєш дня, ні години, а прийде вона нагло, як блискавиця на небі. Тоді Син чоловічий судитиме живих і вмерлих.

Юда кинувся в безодню жажливої вічності, якої не може вже ніщо змінити, бо не повірив в милосердя. Не замикай очей на прощення, як він те чинив. Маєш в хресті доказ безмежного милосердя. О, не опирайся, коли взиватимуть тебе Його пробиті долоні.

Якщо правда, що до страждань Христа для людського спасення можемо докинути і свої терпіння, то жертвуй Йому мою смерть, щоби якнайскорше запанував над цілим світом і твоїм серцем.

Тією надією покріплена, з довірям і спокійно приймаю смерть, далеко від тебе, хоч знаю, що не віриш вже в мою любов. О! Як помагаєш мені зрозуміти те терпіння, що його відчував Ісус, коли вмирав на хресті за стільки душ, які його відштовхували від себе.

Знаю причину твоєї недолі. Гриза сумління тяжить на тобі суворіше, як самота, а в мені ненавидиш Христа... Пілате, якщо можеш, не вір в моє серце, в моє кохання, але благаю, повір в Христа, в нескінчену Його доброту, в Його любов, більшу над всі людські кохання, в любов, що спасає від смерти.

Н. Королева.

1313*).

II. Манівці.

„Ой, далеко зайшов сокіл
к морю птиці бити“ (Слово о полку).

Слуги не здивувались, що на світанку молодому панові заманулося вибратись на полювання без супроводу. Не схотів навіть брати пса, а із зброї взяв лише самостріл. Але сокільничий, що саме в той час годував соколів, запитавсь, чи не зволить пан взяти якогось з птахів?

— Ну, про мене! — відповів Константин. — Дай „Аристофана“ Кипрського.

*) Гл. початок ч. 6—7 с. р.